

WWW.CSRSKABUL.COM

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

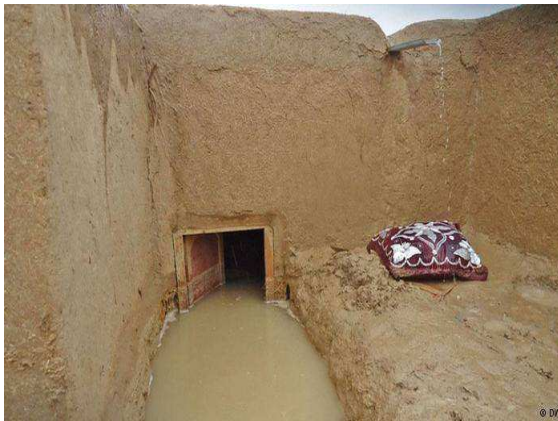
شماره: ۶۸ (از ۶ الی ۱۳ ثور ۱۳۹۳ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار از آن استفاده نمایند.

په دې ګڼه کې لاندې مطلبونه لولئ:

سیلاب های مرگبار؛ و نبود اقدامات پیشگیرانه

- مقدمه ۳
- بی پروایی حکومت برای کاهش زیان های حوادث طبیعی ۴
- عدم مؤثریت ادارات مبارزه با حوادث طبیعی ۵

د ولسمشريزو ټاکنو دويم پړاو؛ ستونزې او اندېښنې

- مقدمه ٦
- دويم پړاو ته د ټاکنو تگ او د ائتلافي حکومت گڼگوسې ٧
- د دويم پړاو ټاکنو اړوند اندېښنې او ننگونې ٧

سیلاب‌های مرگبار؛ و نبود اقدامات پیشگیرانه

مقدمه

هفته گذشته ولایت‌های سرپل، بادغیس، فاریاب، جوزجان و سمنگان در مناطق شمال افغانستان، شاهد سرازیر شدن سیلاب‌های مرگبار موسومی بوده است. مقامات می‌گویند که در اثر این رویداد طبیعی، بیش از ۲۰۰ تن به شمول زنان و کودکان جان‌های خود را از دست داده و ده‌ها تن دیگر هنوز هم ناپدید هستند.

در یک رویداد دیگر به اثر لغزش زمین که روز جمعه (۱۲ ثور) در ولسوالی ارگوی ولایت بدخشان اتفاق افتاد، بیش از ۳۰۰۰ نفر کشته شدند و تعداد زیادی هنوز هم زیر خاک و گل هستند.

اما سیلاب‌هایی که در برخی از مناطق شمال افغانستان جاری شد، گفته می‌شود در ۳۰ سال گذشته در کشور بی‌سابقه بوده و علاوه بر تلفات انسانی، بیش از پنج هزار منزل رهاشیشی را ویران کرده، هزاران جریب زمین زراعتی را تخریب کرده و هزاران رأس مواشی نیز، در این رویداد تلف شده‌اند.

محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری افغانستان و مسؤول کمیته مبارزه با حوادث طبیعی، با شماری از وزرای کابینه در سفر به ولایت‌های فاریاب، سرپل و جوزجان گفته است که حکومت و نهادهای مسؤول آماده هرگونه همکاری با آسیب دیده‌گان این رویداد طبیعی هستند. آقای خلیلی در این سفر خود علاوه بر وعده کمک‌های عاجل، وعده توزیع یک نمره زمین رهاشیشی برای هر خانواده متضرر نیز سپرده است.

اما سوال اصلی اینجاست که چرا تلفات و خسارات حوادث طبیعی نسبت به کشورهای دیگر همواره در افغانستان بیشتر و همه‌ساله روبه افزایش است؟ چرا حکومت افغانستان اقدامات پیشگیرانه را روی دست نمی‌گیرد؟ همین موضوع را، مورد تحلیل هفته در مرکز مطالعات استراتژیک و منطوقی، تحلیل کرده است:

بی‌پروایی حکومت برای کاهش زیان‌های حوادث طبیعی

با وجود آنکه مناطق مختلف افغانستان همواره شاهد سیلاب‌های موسومی و رویدادهای ناگوار طبیعی بوده و سیلاب‌ها همه‌ساله در این مناطق قربانی‌های زیادی می‌گیرند؛ اما تا هنوز برای جلوگیری از پیامدهای ناگوار رویدادهای طبیعی در کشور، کاری از سوی حکومت صورت نگرفته است. هرچند گاه گاهی عملیات امداد رسانی در هنگام بروز همچو رویدادها، آن هم با بسیار کندی صورت می‌گیرد؛ اما بحث اصلی در اینجا است که چرا از سوی حکومت کاری برای کاهش تهدیدها و زیان‌های این رویدادها، پیش از بروز اینگونه حوادث ناخوشایند صورت نمی‌گیرد؟

همان طوری که می‌دانیم، سیلاب‌ها از پیشامدهای ناگوار طبیعی است که همه‌ساله در گوشه و کنار جهان اتفاق می‌افتد و باعث خسارات مالی و جانی زیادی می‌شود. با آنکه می‌دانیم جلو اینگونه رویدادها گرفته نمی‌شود، اما دستورالعمل‌های مقابله با این گونه موارد اضطراری و اقدامات پیشگیرانه‌ای وجود دارد که تهدیدها و زیان‌های این گونه حوادث ناگوار طبیعی را، کاهش می‌دهند.

بر اساس مطالعاتی که در مورد کاهش زیان‌های حوادث طبیعی انجام شده، این سلسله دارای چهار مرحله می‌باشد؛ اول: اوقات پیش از وقوع حوادث غیرمترقبه؛ دوم: زمانی که اسباب حوادث طبیعی موجود شود؛ سوم: هنگام بروز حوادث؛ و چهارم نیز مرحله پس از وقوع حادثه می‌باشد.

مهم‌ترین مرحله، مرحله پیش از وقوع حوادث است که می‌توان با استفاده از کمک‌ها و بودجه که برای این ادارات و مبارزه با حوادث طبیعی تخصیص داده می‌شود، ظرفیت سازی شود، تدابیر لازم روی دست گرفته شود، آگاهی عمومی داده شود و بالاخره تهدیدها و زیان‌های همچو حوادث، با اقدامات پیشگیرانه کاهش داده شود.

پیش از وقوع حوادث نیاز به تدابیر لازم می‌باشد؛ مانند اینکه قبل از رسیدن زمستان تدابیر و آماده‌گی‌هایی، جهت برداشتن گام‌های مؤثری در هنگام بروز حوادث ناخوشایند طبیعی، روی دست گرفته شود و از نظر تخنیک‌ی نیز سلسله کارهایی برای کاهش خسارات این حوادث صورت گیرد که تاکنون توجهی به آن نشده است.

عدم مؤثریت ادارات مبارزه با حوادث طبیعی

مقامات اداره مبارزه با حوادث طبیعی نیز همه‌ساله به مجلس نماینده‌گان افغانستان فراخوانده می‌شوند و همواره با انتقادات چون نداشتن احساس مسؤولیت و نداشتن پالیسی مؤثر برای کاهش زیان‌های حوادث طبیعی و امداد رسانی و غیره، روبرو می‌باشند.

سوال اینجاست که اداره مبارزه با حوادث طبیعی چرا در هنگام بروز رخدادهای طبیعی مورد توجه همگان قرار می‌گیرد، در حالی که بودجه هنگفتی در این اداره به مصرف می‌رسد و کمیته اضطرار نیز که ۲۱ ارگان دولتی و غیردولتی در آن شامل می‌باشد و رئیس آن معاون دوم رئیس جمهور است، مؤثریتی نداشته است.

سیلاب‌ها، زلزله، برف کوچ‌ها، لغزش زمین، امراض ساری، خشک سالی و غیره حوادثی هستند که همواره هموطنان ما حین بروز آن، با مشکلات فراوانی روبرو می‌شوند و بعد از وقوع آن ادارات مؤظف وظیفه امداد رسانی را، آن هم به گونه ناقص به پیش می‌برد؛ ولی مانند کشورهای دیگر پیش از وقوع رویدادها، برای جلوگیری و یا کاهش زیان‌های آن، کاری صورت نمی‌گیرد.

در ساختار اداره‌های مربوط مبارزه با حوادث طبیعی، مشکلات بنیادین وجود دارد و با توجه به اینکه با گذشت سالها در این مورد کارهای مؤثری انجام نشده، باید حکومت در این ساختارها تغییراتی می‌آورد.

از سوی دیگر آسیب‌های گسترده این گونه حوادث طبیعی، در اوضاع کنونی کشور تأثیرات منفی نیز به جا می‌گذارد، چون افغانستان در حال عبور از یک وضعیت خاص سیاسی و اقتصادی می‌باشد و خساراتی را که به بار می‌آورد، ضربه سنگینی به اقتصاد هموطنان می‌باشد و یا هم به گونه مثال دور دوم انتخابات و انتقال قدرت سیاسی را تحت سایه خود قرار می‌دهد.

د ولسمشريزو ټاکنو دويم پړاو؛ ستونزې او اندېښنې

مقدمه

د ټاکنو خپلواک کمیسیون د ۱۳۹۳ لمریز کال د وري میاشتې د ۱۶مې نېټې د ټاکنو لومړنۍ پایلې د غويي میاشتې په شپږمه نېټه اعلان کړې، چې له مخې یې یوه نوماند هم %۱+۵۰ رایې نه دي ترلاسه کړې. ډاکتر عبدالله عبدالله د ۴۴.۹ سلنه رایو په گټلو سره او ډاکتر اشرف غني احمدزی د ۳۲.۵ سلنه رایو په گټلو سره تر شپږو نورو نوماندانو مخکې دي.

که څه هم د دغو ټاکنو وروستی پایله به، د درغلیو او باطلو رایو په تړاو د ټاکنیزو شکایتونو د اورېدو کمیسیون له وروستی پرېکړې وروسته، د ټاکنو د خپلواک کمیسیون له خوا د غويي میاشتې په ۲۴مه نېټه اعلانېږي؛ خو داسې ښکاري چې د ټاکنیزو شکایتونو د اورېدو کمیسیون به هم داسې کومه پرېکړه ونه کړي، چې د ټاکنو د خپلواک کمیسیون له خوا په اعلان شوې لومړنۍ پایله کې کوم بنسټیز بدلون راوړي او په دې توگه به دغه ټاکنې د دوو مخکښو نوماندانو تر منځ دویم پړاو ته ځي او د وروستی پایلې له اعلان دوې اوونۍ وروسته به دویم پړاو ټاکنې ترسره کېږي.

خو دا چې که ټاکنې دویم پړاو ته ولاړې شي، دویم پړاو به له کومو جدي ستونزو او ننگونو سره مخ وي؟ همدا موضوع د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز د اوونۍ تحلیل د بورډ په تحلیل کې څېړل شوې

د: ۵

دويم پړاو ته د ټاکنو تگ او د ائتلافي حکومت گڼگوسې

لومړی خو دا چې له ټاکنو مخکې کومې اندېښنې چې د درغلیو په تړاو موجودې وې، سمې ثابتې شوې او اصلاً ترڅو چې له هېواده د جگړې لمن نه وي ټوله شوې، د رڼو ټاکنو د ترسره کېدو تمه نه شي کېدای.

دا چې ټاکنې له ټولو ستونزو او پراخو درغلیو سره سره ترسره او په لومړي پړاو کې څرگندې پایلې ته ونه رسېدې او دویم پړاو ته د ټاکنو د تگ احتمال زیات شو، دویم پړاو ته له تگ مخکې د ائتلافي حکومت د جوړېدو گڼگوسې هم خپرې شوې؛ خو د ځینې نوماندانو له دریځ څخه داسې ښکاري چې د ائتلافي حکومت په اړه به موافقه ونه کړي او د دویم پړاو ټاکنو غوښتنه به وکړي؛ خو که د افغانستان د نافذه قوانینو خلاف پر ائتلافي حکومت هم هوکړه کېږي، نو دا به یو ډېر ناسم گام وي او راتلونکی حکومت به بیا هم د تېر حکومت په څېر د یوه شرکت په بڼه وي او هغه نوماند ته به چې له خپلې نوماندۍ تېر شوی وي، په حکومت کې معلومه ونډه ورکول کېږي.

د دویم پړاو ټاکنو اړوند اندېښنې او ننگونې

د ټاکنو دویم پړاو به له امنیتي، اقتصادي او سیاسي پلوه له پراخو ستونزو سره مل وي او دا چې په لومړي پړاو کې د ولایتي شوراگانو نوماندان هم وو او د ولسمشرۍ لپاره د نوماندانو شمېر هم زیات و، د خلکو د گډون کچه تر یوه بریده زیاته وه؛ خو په دویم پړاو کې به د نورو لاملونو تر څنګ دارنگه هڅوونکي عوامل هم کم وي او ښایي د لومړي پړاو په پرتله به، په ټاکنو کې د خلکو گډون هم کمزور وي.

خو تر ټولو لويه اندېښنه په دويم پړاو کې د نوماندانو د ناسمو پالیسيو له امله د ټاکنو د قومي کېدو وېره ده؛ ځکه په دويم پړاو کې يوازې دوه نوماندان په ډگر پاتې کېږي او بنايي چې د رايو ترلاسه کولو لپاره قومي او ژبني شعارونه ورکړي او په دې توگه په افغاني ټولنه کې يو ډول گډوډي او تعصبونه راوپاروي.

په ډېری هېوادونو کې دا وېره، د داسې سياسي گوندونو شتون له منځه وړې، چې د هېواد ټول وگړي برخه پکې لري او په کوم ځانگړي قوم او ژبه پورې تړاو نه لري. خو افغاني ټولنه د تاريخ په اوږدو کې د ورته ستونزو شاهد ه وه او اوس هم دا اندېښنې شته دي.

له دې سترې ستونزې مخنيوي ته که مخکښ نوماندان پام وکړي؛ نو اصلاً به يې د ټولني له تيت پرک کېدو او قومي او ژبنيو تعصبونو له راپارېدو څخه، چې پایلې به يې هېواد ته ډېرې خطرناکې وي، مخنيوی کړی وي.

که هر نوماند د قومي او ژبنيو شعارونو له لارې د خلکو رايې خپلې کړي او واک ته ورسېږي، په راتلونکي کې به يې پر وړاندې ډېرې سترې ستونزې هم راولاړې شي او د ټولني هغه برخه به، چې ده يې رايه نه ده ورکړي، نوموړی خپل ولسمشر نه بولي او حکومت به د يوه لوري په انحصار کې بلل کېږي. حال دا چې ټاکنې په دې معنا نه دي چې ټاکل کېدونکی ولسمشر به يوازې د هغو خلکو ولسمشر وي، چې هغه ته يې رايه ورکړي ده، بلکې په حکومت کې بايد ټولو افغانانو ته ونډه ورکړل شي او سياست بايد په دې معنا نه وي، چې د ټولني يوه برخه له پامه وغورځول شي.

د دې ترڅنگ به دويم پړاو د لومړي پړاو په څېر له پراخو امنيتي ننگونو سره هم مخ وي او يو ځل بيا به يو زيات شمېر هېوادوال په دغه پړاو کې قرباني ورکوي؛ په داسې حال کې چې ټاکنې به د واکمن نظام له لاسوهنو، جوړجاړيو او همدارنگه په دغه پروسه کې له پراخو درغليو سره مل وي او د خلکو په رايو به، چې د سر په بيه به ټاکنيزو مرکزونو ته ځي، معاملې او لوبې کېږي.

همدارنگه په دويم پړاو کې له لومړي پړاو څخه په تجربې، د ټاکنو په بهير کې د پراخو درغليو د شونتيا تر څنگ، د بهرنيانو د پراخې لاسوهنې وړاندوينه هم شته ده؛ ځکه په لومړي پړاو کې د نوماندانو د زيات

شمېر او ځېنې نورو لاملونو له مخې دويم پړاو ته د ټاکنو احتمال قوي و او بهرنيو لورو لاسوهنو ته هومره ارزښت نه ورکاوه؛ خو په دويم پړاو کې به دا چې پرېکنده پړاو به وي، هر لوری د خپلو گټو د خوندي کولو لپاره هلې ځلې وکړي.

د پایلې په توگه که ووايو، د ټاکنو لومړی پړاو هم له پراخو ستونزو سره مل و او په دويم پړاو کې يې هم د ډېرو او جدي ستونزو اندېښنې شته دي. نوماندان بايد واک ته د رسېدو لپاره قانون ته درناوی وکړي او د افغانستان له ملت سره د خیانت کولو له لارې بايد واک ته ونه رسېږي. پای